

Kvittering på innsendt svar på Forskrift om automatisert saksbehandling i forvaltningen – invitasjon til å gi innspill

Saksnummer: 25/5184

Sak: Forskrift om automatisert saksbehandling i forvaltningen – invitasjon til å gi innspill

Levert: 24.10.2025 18:59

Svartype: Med merknader

Jeg svarte som: Arbeidstakerorganisasjon

Avsender: Juristforbundet

Kontaktperson: André Oktay Dahl

Kontakt e-post: aod@juristforbundet.no

Innledning

Juristforbundet representerer godt over 24 000 jurister i statlig, kommunal og privat sektor, i domstolene og jusstudenter. Vi er Norges største fag- og interesseorganisasjon for jurister.

Vårt hørings svar er basert på grundige innspill fra våre medlemmer og tillitsvalgte i stat og kommune og med særskilte bidrag fra medlemsforeningene juristene i Nav og Statsforvalterjuristene.

Før vi besvarer departements konkrete spørsmål, ønsker Juristforbundet å fremheve forutsetningene for at lovverket skal kunne håndheves. Enten det gjelder «vanlig» saksbehandling eller automatisert behandling. Og det må gjelde i både fredstid og i krise.

Rettssikkerhet er beredskap

DSB, PST, Etterretningstjenesten, NSM mfl. har over tid beskrevet et endret sikkerhetspolitisk trusselbilde.

PSTs nasjonale trusselvurdering for 2025 beskriver økt risiko for påvirkningsoperasjoner, sabotasje og ulovlig etterretning mot norske interesser og kritisk infrastruktur.

NSMs Risiko 2025 peker samtidig på virksomhetsnære sårbarheter og anbefaler konkrete tiltak for styring, logging, hendelseshåndtering og leverandørkjeder.

Etterretningstjenestens Fokus 2025 fremhever kombinasjonen av et sterkt cyberforsvar, påvirkningsoperasjoner og behovet for fysiske virkemidler som ligger under terskelen for krig.

DSBs analyser av kritiske samfunnsfunksjoner og strømrasjonering viser hvordan strøm- og ekom-utfall raskt kan svekke forvaltningens evne til å fatte vedtak, dokumentere vurderinger og håndtere klager.

Samlet tilsier dette at forskriften til forvaltningsloven §§ 11–13 må være operasjonell også ved feks strømbrydd og andre hybride hendelser – med krav til systemkontroll, forklaringsrett og manuell overstyring som faktisk kan gjennomføres når systemer

svikter.

NATOs nye innsatsmål pålegger videre medlemsstatene å bruke 1,5% av BNP på sivil sektor. Våre medlemmer jobber i samfunnskritiske funksjoner i stat og kommune, og de skal håndheve lovverket innenfor de nevnte rammene.

Vi har med glede registrert forsvarssjefens uttalelser til media (*teknisk ukeblad 13.08.2025*) og under Arendalsuka hvor han er klar og tydelig på hvor viktig samarbeidet med sivil sektor er. Han deler vår vurdering av at sivile aktører må koples på Forsvaret og ta felles ansvar for Totalberedsskapen. Våre medlemmer og tillitsvalgte ønsker et slikt forpliktende samarbeid velkommen. Basert på at Regjeringens langtidsplan for politiet og sivil sektor naturlig nok må inkludere våre samfunnskritiske grupper i stat, kommune og privat sektor

I vår reaksjon på statsbudsjettforslaget for 2026 påpekte vi imidlertid at det verken var et rettssikkerhets- eller beredskapsbudsjett. Rettssikkerhet er *forutsetningen* for å bevare det samfunnet vi ønsker å beholde og en sentral del av totalberedskapen.

Regjeringen påpeker at sivil beredskap krever kontinuitet, koordinering og tverrsektorielt arbeid. I lys av Regjeringens arbeid med å fylle langtidsplaner for politiet og sivil sektor med et innhold som inkluderer mange av våre medlemmers samfunnskritiske funksjon og som del av totalforsvaret, kommer vi derfor med innspill og forslag til målbare minstekrav til forskriften. Fordi rettsikkerhet er sentral del av totalberedskapsarbeidet.

Juristforbundet har merket seg tenketanken **Langsikts** nylig fremlagte ti bud for at KI og data skal skape verdier for alle. De viser til at det ble laget tilsvarende olje-bud i 1971. Olje-budene ga retningslinjer for hvordan viktige naturressurser skulle forvaltes til gode for hele samfunnet.

De 10 KI-budene sier noe om hvordan vi sammen kan forvalte KI relatert til offentlige datakilder. Våre felles data er selve ressursen i KI-sammenheng, slik oljen var en viktig naturressurs i 1971.

Oversatt til forvaltningen, betyr det at grunndata som det offentlige produserer gjennom sitt ordinære arbeid er selve kapitalen vi som befolkning "eier sammen". Skal KI-modeller trenes på deler av samfunnets felles grunndata, er det viktig at forvaltningen har høy juridisk kompetanse på hvordan data forvaltes i et KI-perspektiv.

Juristene skal tolke loven. Når robotene kommer. Og når strømmen går.

Norge er et av verdens mest digitaliserte land. Det vil fort bety at vi dermed er et av de mest sårbare i dagens trusselbilde. Det er i tillegg et mål av 80 prosent av statlige virksomheter skal bruke KI. Kommunestrukturen skal også ta i bruk KI og dette er krevende med mange små kommuner som mangler tilgjengelig juridisk kompetanse.

Regjeringen skal om ikke lenge legge frem en ny KI-lov for å følge opp EUs AI-act. Denne er nå på høring. Juristforbundet utarbeidet et helhetlig og kritisk innspill til denne høringen, som stiller opp flere betingelser for at digitaliseringen av Norge skal kunne skje på en betryggende måte.

Vårt høringsinnspill til NOU 2025:1 - Felles ansvar, felles gevinst, partssamarbeid for kompetanseutvikling i arbeidslivet peker videre på grunnforutsetninger for å gjennomføre partssamarbeid og medvirkning når KI implementeres i offentlig sektor. En NOU: som var TAUS om at KI. Mens KI endrer hele samfunnet og stiller særskilte krav til ledere av offentlige virksomheter og hvilken kunnskap og kompetanse de

ansatte må ha fremover.

Juristforbundet vil innledningsvis peke på at forvaltningsloven og tilhørende forskrifter skal fungere både i fredstid, under krise og i krig. Forskriften forstås i rammen den skal virke i: et stramt budsjett og et skjerpet beredskapsbilde (hybride trusler, hacking, strøm-/ekom-avvik) – der rettssikkerhet og kontinuitet må være styrende, også når systemene svikter. Kravene i §§ 11–13 bør operasjonaliseres med målbare minstekrav (kompetanse/kapasitet, systemrevisjon, forklaring/manuell kontroll i praksis, fallback), slik at virksomhetene kan rapportere på avvik og myndighetene kan styre også i situasjoner med avvik.

Ingen er over loven, heller ikke algoritmen- grunnleggende premisser

Teknologinøytralitet, ja. Kompetansenøytralitet, nei.

Juristforbundet påpeker at forskriften bare vil kunne fungere dersom jurister deltar fra start til slutt i systemløpene/systemutviklingen. Juridisk metode, vilkår, unntak og rammene for skjønn må oversettes korrekt til programlogikk i alle steg av systemutviklingen; ved behovsavklaring, anskaffelse, utvikling, idriftsetting og senere endringer av systemet.

Ledelsen i virksomhetene må forstå hvordan systemene de har ansvar for, påvirkes av tekniske valg relatert til regelmotorer, programmert logikk og KI, og hvilke konsekvenser disse valgene har for rettssikkerhet, personvern, likebehandling og klageadgang. Ansvar for dette kan ikke delegeres til leverandører eller isoleres i IT-miljøer. Innføringer og vesentlige endringer må forankres i reelt partssamarbeid med dokumenterte drøftinger før idriftsetting, slik at risiko blir fanget opp tidlig og tiltak kan planlegges og iverksettes.

Klageordningen forutsetter at forklaring og manuell kontroll faktisk kan gis og kan forstås av en ikke-teknolog. Det krever kapasitet, kompetanse og praktiske prosedyrer som også fungerer når det oppstår avvik i strøm- eller ekomtjenester. Klageorganet må i tillegg være reelt uavhengig av den enheten som utvikler og/eller drifter systemet som produserer vedtaket.

I kommunal sektor er behovene enda sterkere enn i statlig sektor: lokale løsninger bør kunne variere, men må bygges på minstekrav om kompetanse, partsforankring, systemkontroll og klare ansvarslinjer

- Jurister må inn fra start i systemutviklingen – ikke bare for eventuelt å rydde opp etterpå. Juridisk metode, vilkår, unntak og skjønnsutøvelse må oversettes korrekt til systemlogikk gjennom hele livsløpet (behov, anskaffelse, utvikling, drift).
- Ledere i offentlige virksomheter må forstå KI og ikke delegerer ansvaret for KI bort til teknologene. Ansvar for rettssikkerhet, personvern, likebehandling og klage kan ikke outsources til teknologer det være seg i egen IT-enhet eller hos ekstern leverandør.
- Partssamarbeid og medvirkning må være styringsverktøy før man tar i bruk KI i saksbehandlingen. År paragrafer skal forstås og lovtolkning skal gjennomføres via programkode må det sikres uavhengige klageordninger. lageorgan må stå reelt atskilt fra utvikling/drift.
- Forklaring + manuell kontroll som faktisk virker. Dette forutsetter kompetanse, kapasitet og praksis – også under avvik (strøm/ekom).

Hva befolkningen og brukerne av offentlige tjenester bør forvente av

forskriften

For det første bør forskriften tydeliggjøre at kontroll på systemnivå kommer i tillegg til klageadgang i enkeltsaker. Når vedtak produseres hel- eller delautomatisk, øker risikoen for at feil i regelverkstolkning og/eller bruken av de ulike opplysningstypene i datagrunnlaget eller teknisk implementering blir reproduisert i stort omfang. Internkontroll og uavhengig evaluering må derfor planlegges og gjennomføres ved utrulling, ved omfattende regelendringer og periodisk i driftsfasen. Formålet er å oppdage mønstre og «massefeil» som ikke fanges opp i enkeltsaksbehandling.

For det andre må vedtaksutformingen ved automatisk behandling gjøre det tydelig hvilke rettsregler og hvilke faktiske forhold som har vært avgjørende. Mottakere, partsrepresentanter og klageorganer må kunne se hva som faktisk utløste resultatet. Dette innebærer at vedtaket skal peke ut avgjørende vurderinger, hvilke faktiske opplysninger systemet har innhentet og gi henvisninger til grunnlagsdokumentene uten å drukne mottakeren i tekniske utskrifter eller generiske tekstblokker.

For det tredje må forholdet mellom forvaltningsloven og særlovgivningen klargjøres. En særlov bør ikke snevre inn grunnleggende prosessuelle rettigheter.

Hjemlenesom regulerer automatisk saksbehandling i **særlovgivningen** bør derfor justeres slik at de **ikke innskrenker de rettighetene en har etter den nye forvaltningsloven**.

På områder med høy grad av hel- eller delautomatisk produserte vedtak, kan det være hensiktsmessig å fastsette fagspesifikke forskrifter som utfyller forvaltningslovens krav med presise vilkår, begrensninger og kontrollmekanismer.

For det fjerde må beredskap bygges inn i systemet for å gjøre det robust mot trusler utenfra.

For det femte bør forvaltningsenhetene pålegges å ha manuelle prosedyrer som beskriver hvordan en sak kan behandles manuelt og ytelser til livsopphold kan utbetales manuelt dersom systemet ikke er tilgjengelig i lang tid.

Merknader til den enkelte paragraf

- **11 - Innhold, utvikling og bruk**

Regler før algoritmer – også når lyset blinker

Våre medlemmer i Nav påpeker at det ved helautomatisk saksbehandling er det større risiko for masseproduksjon av utilsiktede feil, som igjen kan skape større behov for både intern og ekstern kontroll. De viser også til at det bør komme klart fram av vedtakene hva som har vært avgjørende for saken og hvilke opplysninger og dokumenter som er relevante, jfr. Sivilombudet [SOM-2022-5350 / SOM-2024-1698] viser at dette er et vedvarende problem.

Etter **Juristforbundets** oppfatning bør forskriften uttrykkelig kreve planlagt internkontroll og ekstern revisjon på systemnivå: forhåndsvurdering av rettsgrunnlag/forutsetninger, regresjonstester ved regelendring, og uavhengig evaluering ved skalerte utrullinger. Dette er nødvendig for å fange «massefeil» som klager i enkeltsaker ikke avslører tidsnok.

Vedtakene må være forståelige for dem det gjelder, ikke bare korrekte. Juristforbundet anbefaler at det må være klare minimumskrav til vedtaksutforming ved hel- eller delautomatisk saksbehandling, hvor avgjørende rettsregler og fakta fremheves eksplisitt, vedleggs- og dokumentliste tilgjengeliggjøres og henvisninger til eventuelle skjønnsvurderinger synliggjøres.

Dette må ses i sammenheng med forklaringsretten, jfr. § 12. Det er viktig at vedtaket får frem hvilke opplysninger som er brukt ut over de opplysningene søkeren har opplyst om i sin søknad, slik at retten til klage/anke, retting og sletting av uriktige opplysninger blir reell.

Forholdet til spesiallovgivningen og forskriftsfesting

Juristforbundet er opptatt av at brukerens rettigheter etter forvaltningsloven og personopplysningsloven ivaretas når forvaltningen produserer hel- eller delautomatiserte vedtak med en hjemmel i spesiallovgivningen.

For å gi brukerne tilfredsstillende rettsikkerhet, foreslår Juristforbundet at det tas inn en bestemmelse i forskriften til forvaltningsloven § 11 (ny lov), som fastslår at ved motstrid mellom forvaltningsloven og spesiallovgivningen, så har det regelverket forrang som best ivaretar enkeltpersoners rettigheter.

Juristforbundet ber departementet vurdere hvorvidt reglene for automatisert behandling bør forskriftsfestes for hvert enkelt fagområde. Det vil si at det må utarbeides en forskrift før automatisert saksbehandling kan innføres på for eksempel uføretrygd, arbeidsavklaringspenger, hjelpemidler etc. Ved å forskriftsfeste reglene i forkant, vil man sørge for at innføringen av automatiserte behandling er basert på konkrete juridiske vurderinger, samtidig som samfunnet ellers vil kunne gi innspill i høringsprosessene og får bedre innsyn i de vurderingene som ligger bak automatiseringen.

Beredskapskrav må inn som del av det videre forskriftsarbeid.

Vi forutsetter at departementet og Regjeringen som en direkte oppfølging av Totalberedskapsmeldingen, under den videre utredning av denne forskriften, redegjør grundig for hvordan lovverket skal fungere under strømbrydd, hacking, naturkatastrofer mv.

• 12 - Retten til forklaring og manuell kontroll.

Sikkerhetsventilen må virke - også under krise

Juristforbundet påpeker at det kan være vanskelig for den enkelte å forstå de konkrete rettsreglene og fakta som har vært avgjørende. Basert på erfaringer fra våre medlemmer i Nav, bør det fastslås i forskriften at klagefristen avbrytes når den det gjelder har bedt om en forklaring på hvordan forvaltningsorganets system har kommet fram til vedtaksresultatet og/eller manuell kontroll av den vurderingen systemet har gjort. Forklaringen må angi avgjørende rettsregler, anvendte opplysninger (fakta) på en lesbar måte for en ikke-teknolog (ikke bare maskinlogg).

Forklaringen må gi den det gjelder en reell mulighet til å forstå hvordan systemet har kommet fram til vedtaksresultatet, slik at vedkommende kan etterprøve rettsanvendelsen og kvalitetssikre opplysningene som er brukt. Forklaringen må være utformet på en slik måte at den personen det gjelder kan forelegge vedtaket og forklaringen til en advokat for å få vurdert om rettsanvendelsen er korrekt, uten av det påløper kostnader fordi forklaringen er for kryptisk for en ikke-teknolog.

Forskriften bør presisere at manuell kontroll innebærer kompetent menneskelig vurdering med adgang til omgjøring ved feil. Dette speiler personvernforordningen art. 22, men uten å skape dobbeltbehandling i forhold til klage. KS etterlyser avklaringer for å unngå unødig ressursbruk, et krav vi støtter.

Unntak fra forklaring og/eller manuell kontroll kan bare skje der samtidig

begrunnelse kan unnlates etter § 56 (ny fvl). Forskriften bør presisere at slikt unntak ikke kan gis for vedtak om ytelser til livsopphold.

Det bør presiseres at når det framsettes krav om manuell kontroll så avbrytes klagefristen. Ny klagefrist bør løpe fra mottak av resultatet av den manuelle kontrollen, uavhengig av om kontrollen medfører endring av vedtaket eller ikke. Dette er viktig for å sikre at i tilfeller hvor mottaker kun ber om manuell kontroll, men egentlig har ment å klage, ikke mister sin klagerett.

Om forklaring/manuell kontroll for juridiske personer

Juridiske personer som mottar vedtak som er produsert ved hel- eller delautomatisering, bør ha samme rett til forklaring og manuell kontroll som fysiske personer. Eksempel på dette kan være en arbeidsgiver som mottar refusjon fra Nav etter å ha forskuttet en ytelse som gjelder en fysisk person. Juristforbundet foreslår at retten til forklaring og manuell kontroll for juridiske personer forskriftsfestes med hjemmel i forvaltningsloven § 12 femte ledd (ny lov).

• 13 - Dokumentasjon

Systemet bak må forklares - ikke bare vedtaket

Plikten til å dokumentere og offentliggjøre det rettslige innholdet i automatiserte systemer må sikre at beslutningslogikken kan forstås og etterprøves av mennesker. Det bør alltid foreligge en forklaring av hvordan systemet fungerer. Forklaringen må beskrive rettskilder og tolkninger, hvordan vilkår vurderes, hvordan eventuelt skjønn er rammet inn, hvilke opplysningstyper og datakilder som benyttes, hvordan brukeren kan få gjennomført retting og sletting samtidig som forvaltningsorganet beholder historikk og hvilke kontrollmekanismer som finnes for feil og avvik. Innsyn i konkret programkode og eksakte terskelverdier kan unntas i særlige tilfeller, men terskelen for slike unntak må være høy. For at reglene om forklaring og manuell kontroll skal virke, må de relevante delene av dokumentasjonen være tilgjengelige for part og partsrepresentant i den enkelte sak.

Dokumentasjonsplikten bør derfor være gjenstand for periodiske evalueringer og offentlig rapportering av forbedringstiltak. Det gir en systematikk for læring over tid og en kobling til virksomhetenes styringsdialog og tilsyn.

Juristforbundet er opptatt av at det alltid må forklares hvordan systemet fungerer. Det kan tenkes at nøyaktig kode og spesifikke grenseverdier i noen tilfeller bør unntas fra innsyn, men terskelen for dette bør være høy. Et sentralt formål med lovregler er at borgeren skal kunne forutsi sin rettsstilling, også der reglene er presisert i programkode og automatisk saksbehandling. Forskriften bør derfor kreve at forvaltningsorganet har ikke-teknologiske forklaringer av systemet som gjør det mulig å rekonstruere logikken (vilkår, rettskilder, vekting, skjønnsmoduler) og som kan være et grunnlag for tilsyn og en forutsetning for, behandling av saken for klageorganer og domstoler.

Når det gjelder kommunene registrerer vi at KS ønsker en kommunal minstekravspakke, i tillegg til teknologinøytralitet. Juristforbundet er klare på at en slik minimumsdokumentasjon i det minste må inneholde:

- *Identifiserte rettskilder og hvordan de vektes,*
- *Beskrivelse av skjønnsparametre og rammer,*
- *Oversikt over opplysningstyper og datakilder og feilhåndtering,*
- *Logg/innsyn som støtter rett til forklaring og manuell kontroll.*

- Dette må knyttet til periodisk systemrevisjon (intern/ekstern) med pålegg om årlig offentlig rapportering av funn/tiltak.

Juristforbundet viser til **felles høringssvar fra Norsk Journalistlag, Norsk Redaktørforening og Norsk Presseforbund.**

Når de skriver at *“automatisert saksbehandling berører grunnleggende demokratiske verdier og må derfor ikke innebære et tilbakeskritt for offentlighetens rett til innsyn”* så deler vi disse vurderingene. Systemer som behandler eller frembringer forvaltningsvedtak må bygges med funksjoner som sikrer tilgjengelighet til saksdokumentasjon, innsyn i beslutningsgrunnlaget og forståelse for hvordan algoritmer påvirker saksutfallet.

I sitt høringssvar påpeker de også at bruk av KI i saksbehandlingen kan utløse en særskilt dokumentasjonsplikt. Vi har også registrert at Statsforvalteren i Troms og Finnmark nylig behandlet en klagesak om avslag på innsyn i chatlogger (2025/5836), og som fastslo at chatlogger hvor KI benyttes som ledd i saksforberedelsen, omfattes av dokumentbegrepet.

Vi deler deres oppfatning av at dokumentasjonsplikten ved bruk av KI i saksbehandlingen bør vurderes tatt inn i forskriften om automatisert saksbehandling. Dersom den ikke reguleres der, mener vi at plikten må inntas i dokumentasjonsbestemmelsene i utkastet til ny arkivforskrift. Slik Juristforbundet også har understreket tidligere, bør arbeidet med denne forskriften se hen til de krav og prinsipper som allerede er påbegynt i ny arkivlovgivning og Viderebruksutvalgets forslag til ny datadelingsloven (NOU 2024:14).

Lovutvalgets forslag til ny datadelingsloven, som har vært ute på høring, stiller tydelige krav til dokumentasjon, sporbarhet, etterprøvbarehet og offentlighet i bruk av data og automatiserte prosesser. Dette er grunnleggende for rettssikkerhet, tillit og demokratisk kontroll – og bør også gjenspeiles i forskriften om automatisert saksbehandling. Disse kravene inngår i et bredt europeisk lovgivnings- og politikkutviklingsinitiativ på digitaliseringsområdet, som Norge gjennom EØS-avtalen er forpliktet til å gjennomføre i nasjonal rett.

Behov for andre avklaringer i forskriftshjemlene

Om vedtaksorgan og klageorgan ved automatisk saksbehandling

Basert på innspill fra våre medlemmer i statlig sektor, herunder Nav, oppfattes det som en utfordring at utvikling/programmering/drift skjer ett sted (direktorat), formell vedtaksmyndighet et annet sted, og at klageinstansen i noen tilfeller ligger et tredje sted eller på samme sted som der vedtakene er produsert. Dette handler om at forvaltningsloven, ny og gammel, legger opp til at klager skal behandles av overordnet organ.

I Nav er det slik at direktoratet utformer og administrerer de automatiske vedtakene. Samtidig er det direktoratet, ved Nav Klageinstans, som behandler klagene på disse vedtakene. Spørsmålet er om dette egentlig gir mottakeren av vedtaket en reell mulighet til å få saken sin vurdert av en annen instans. En annen problemstilling som vi ønsker at forskriften avklarer, er hvilket organ som skal regnes som vedtaksorgan ved bruk av automatisert saksbehandling. Dette har igjen betydning for hvilket organ som er overordnet organ og dermed klageorgan, både etter ny og gammel forvaltningslov. Det har også betydning for om parten får en reell og uavhengig to-instansbehandling av saken sin. I Nav blir for eksempel de automatiske saksbehandlingssystemene utviklet, programmert og driftet av direktoratet.

Vedtaksmyndigheten anses likevel å ligge hos det underliggende organet som normalt fatter vedtak av den aktuelle typen, også der vedtak er produsert hel- eller delautomatisk av saksbehandlingssystemet som er utviklet og driftet av direktoratet. Etter at Nav Klageinstans ble innlemmet i direktoratet, er det formelt sett direktoratet som behandler klager over de automatiske vedtakene. Forskriften bør avklare hva som skal til for at et forvaltningsorgan skal anses som vedtaksorgan, og dermed er utelukket fra å være klageorgan. Det bør vurderes hvilke minstekrav som må stilles til uavhengighet mellom det automatiske saksbehandlingssystemet og et overordnet klageorgan for at formålet med forvaltningslovens bestemmelser om klage skal være ivarettatt.

Forskriften bør derfor avklare hva som skal til for at et organ skal anses som vedtaksorgan for hel- og delautomatiserte avgjørelser, og dermed kan være utelukket fra å være klageorgan. Departementet bør i det videre arbeid utrede nærmere definert vedtaksorgan ved automatisert saksbehandling og at det stilles minstekrav til institusjonell uavhengighet ved klage gjennom funksjonelt og organisatorisk skille fra utvikling og drift.

Operasjonalisering og måling

For at forskriften skal virke i praksis, anbefaler vi målbare minstekrav til virksomhetene. Det må sikres at forvaltningen innehar kompetanse og kapasitet til å forklare hvordan systemet har kommet. KI-systemet har kommet frem til en fram til konklusjon. Forvaltningen må inneha kompetanse og kapasitet til å gjennomføre en manuell urdering av vedtaket. Forvaltningen må sikres høy kompetanse og god kapasitet til å gjennomføre en manuell vurdering av vedtaket.

Dette forutsetter videre at det gis løpende informasjon om antall ledere av offentlige virksomheter som har gjennomgått grundig KI-opplæring.

Når det gjelder **systemkontroll** må det klart presiseres antall systemrevisjoner (internt/ekstern) med å kartlegge antall/typer avvik som kan påvirke likebehandling, og hvilke tiltak som er iverksatt. Dette for å avdekke mulige feil tidlig når det gjøres masseforvaltning av vedtak.

Videre må det **rapporteres på krav om forklaring/manuell kontroll i praksis**. Dette må inkludere andel vedtak med brukt forklaringsrett, median svar-/behandlingstid for manuell kontroll og praksis for avbrudd av klagefrist dokumentert.

Juristforbundet viser igjen til at departementet må utrede videre hva som skjer i krisesituasjoner når eksempelvis strømmen går eller det pågår et hacking-angrep, hvor gjennomføringen av forskriften forutsetter at man har dokumenterte fallback-prosedyrer (strøm/ekom), gjennomfører stresstester (opetid/failover) for kritiske rettsområder og hvordan og når nødvendige forbedringstiltak er gjennomført.

Med vennlig hilsen

Sverre Bromander-president Juristforbundet

Benedicte Gram-Knutsen-visepresident Juristforbundet

André Oktay Dahl-politisk seniorrådgiver Juristforbundet

[

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på

